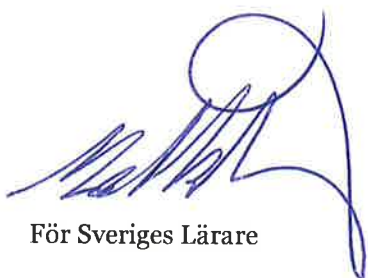

Uppsägning av "Huvudöverenskommelse om lön och allmänna anställningsvillkor samt rekommendation om lokalt kollektivavtal mm – HÖK 21" samt yrkande för överenskommelse om HÖK 24

För Sveriges Lärares räkning sägs ovan rubricerade avtal upp för omförhandling.
Yrkanden om ändringar och tillägg för ny överenskommelse biläggs.

För Sveriges Lärare

Sveriges Lärares yrkande för HÖK 2024

Det samlade utbildningssystemet utgör ett av Sveriges viktigaste fundament för demokrati, tillväxt och hälsa. Att läraryrket har avgörande betydelse för barns och elevers lärande liksom för hela vårt samhälle blev särskilt tydligt under pandemin. Men pandemin accentuerade också de brister i förutsättningar som skolväsendet länge har dragits med och att det finns ett tätt samband mellan utbildningspolitik och villkorspolitik. De är ömsesidigt beroende av varandra. Vi kan konstatera att HÖK 21 inte har bidragit till fler och friskare lärare, trots att det var viktiga avsikter för parterna. Därför är ett ökat ansvarstagande av såväl staten som huvudmännen helt avgörande.

Krig i Europa, hög inflation med levnadsomkostnader som rusar i höjden och en lågkonjunktur i antågande, ger osäkra förutsättningar i hela samhället liksom för avtalsförhandlingar. Men kompetensförsörjningen och förutsättningarna att möta skolväsendets uppdrag kräver att attraktiviteten stärks så att fler vill fortsätta vara och bli lärare i alla skolformer och verksamheter. Lärarbristen utmanar möjligheten att utföra uppdrag med kvalitet och har stora konsekvenser för lärares arbetsmiljö och arbetsbelastning och därmed för barns och elevers lärande och utveckling.

Vi är beredda att fortsätta ta vårt ansvar, men politiken – nationellt och lokalt – måste ta sitt ansvar och ge rätt förutsättningar. Det är en investering med garanterad avkastning. Viktiga skolpolitiska reformer så som professionsprogram, finansiering och minskad administrativ börda ger parterna möjlighet att svara upp med partsgemensamma insatser som kompletterar och förstärker dessa reformer.

Arbetsgivarna i K/R-sektorn måste fullt ut axla sitt ansvar för verksamheten och lärarbristen. Hök 24 ska vara ett tydligt stöd för detta arbete och efterlevas i varje kommun och på varje arbetsplats. Centrala parter ska säkerställa att utfästelserna i HÖK 18 och HÖK 21 fullföljs, skärps och säkras genom partsgemensamt lokalt och centralt arbete så att avtalet efterlevs och får full effekt i hela den lokala organisationen under avtalsperioden.

Med begreppet lärare nedan avses i detta sammanhang lärare, förskollärare och studie- och yrkesvägledare i alla skolformer och verksamheter.

Lön och ersättningar

En central anledning till bristen på behöriga lärare är löneläget. Utbildningspremien för lärare är bland de lägsta på arbetsmarknaden. Majoriteten av lärarna hinner aldrig tjäna in sin utbildning under ett yrkesliv. Att vara behörig/legitimerad måste märkas i lönekuvertet. Löneläget är för lågt i relation till andra jämförbara yrkesgrupper utifrån ansvar,

utbildning, komplexitet. Löneutvecklingen under yrkeslivet är för svag och erfarenhet värderas inte. Senare års relativlöneförlust har förvärrat situationen ytterligare.

Lönesystemets legitimitet är kraftigt ifrågasatt. Vid sidan av individuell yrkesskicklighet ska i större utsträckning behörighet, erfarenhet, ansvar och meritering premieras. Löneprocessen utgår från partsöverenskommelser baserat på löneavtalet och vara tydlig för både arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsorganisation och lönestruktur behöver utvecklas för att möjliggöra utveckling i yrket och av lönen för att göra det attraktivt att bli och förbli lärare.

Sveriges Lärare yrkar därför

- att lärarlönerna uppvärderas och prioriteras
- att tidigare lönetapp gentemot övriga arbetsmarknaden åtgärdas genom att den lokala löneökningstakten säkras, minst i nivå med arbetsmarknadens märkessättning sammantaget för 2023 och 2024
- att en tydlig löneprocess säkras, genom överenskommelser mellan lokala parter, som grund för en lönesättning byggd på delaktighet och transparens
- att lönesättningens legitimitet stärks genom överenskomna och kända kriterier där yrkesskicklighet, behörighet, erfarenhet, ansvar och meritering premieras och märks i lönen.
- att lönespridningen skall öka syftandes till en god livslöneutveckling under yrkeslivet
- att särskilda ersättningar räknas upp i förhållande till löneutvecklingen, löneutfyllnad införs för graviditetspenning, karensavdraget tas bort för anställda inom avtalsområdet samt att bilavtalet omförhandlas.

Arbetsmiljö, arbetsbelastning och friskfaktorer

Lärare är kompetenta och stolta yrkesutövare, men förutsättningarna för att bedriva undervisning och upprätthålla hög kvalitet i verksamheten behöver stärkas. Finansieringen är varken tillräcklig eller träffsäker. Barngrupper och klasser blir större, stödsatser uteblir, lärarkollegor saknas och dokumentationskraven ökar. Det råder stor obalans mellan krav och förutsättningar, där lärare inte i tillräcklig utsträckning får använda sin tid och kompetens till det som gynnar barn och elevers lärande. Resultatstyrningen leder inte till förbättringar av kvalitetsfaktorer och villkor.

Trenden måste vändas genom att tid för lärares kärnuppdrag säkras. Det behöver ske genom ett ökat statligt ansvarstagande för det uppdrag som ges huvudmännen, men också genom tydliga regleringar i avtal som säkrar kärnuppdraget. Fortsatt satsning på friskfaktorer i verksamheten och lokal samverkan stärker förutsättningarna för god kvalitet och arbetsmiljö.

Det systematiska kvalitetsarbetet och det systematiska arbetsmiljöarbetet behöver integreras, prioriteras i organisationen och lägga grunden för lokala avtal om tillämpning av centrala avtal.

Sveriges Lärare yrkar därför

- att tjänstefördelning/tjänsteplanering stärks och kompletteras med definierad reglering av planeringstid respektive tid till för- och efterarbete för att skapa balans i uppdraget i förhållande till undervisningstiden, för såväl individ som arbetslag.
- att all dokumentation utöver den som de nationella styrdokumenterna kräver ska bestämmas av lärarna själva.
- att ett aktivt och integrerat systematiskt arbetsmiljö- och kvalitetsarbete genomförs och ligger till grund för tjänsteplaneringen på varje arbetsplats baserat på en insikt om uppdragets bredd och att varje lärare inte kan göra allt
- att parternas avsiktsförklaring för arbetsmiljön i K/R-sektorn förnyas och förbättras, med fortsatt satsning på friskfaktorer för friska arbetsplatser och ett tydliggörande av arbetsgivaransvaret.
- att det är kollektivavtalsbärande fackförbund som utser skyddsombud och definierar skyddsorganisationen
- Att tidsmässiga förutsättningar för varje lokalt ombud säkras individuellt

Parterna behöver också gemensamt kräva av regeringen

- att stärka skolväsendets förutsättningar genom ökat ansvarstagande för finansiering, likvärdighet och resursfördelning
- att stärka likvärdigheten genom att öka regelstyrningen av skolväsendets kvalitetsfaktorer, tex grupp- och klasstorlekar

Professionsutveckling

Det av regeringen initierade professionsprogrammet skapar nya förutsättningar gällande rätten till kontinuerlig kompetensutveckling, utvecklad arbetsorganisation och differentierade och kvalificerade tjänster. Lärare vill fortsätta utvecklas i yrket och få sin utvecklade erfarenhet och kompetens erkänd, värderad och använd. Parterna behöver därför välkomna och implementera professionsprogrammet för behöriga lärare. Därutöver behöver kompetensförsörjningsinsatser stärkas och lärarbristen minskas.

Sveriges Lärare yrkar därför

- att förutsättningar och tid för kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling för behöriga semester och ferieanställda lärare säkras, också inom ramen för professionsprogrammet
- att skyldigheten att anställa legitimerade lärare stärks

- att förutsättningar för behörighetsgivande utbildningsprogram inom ramen för tidsbegränsade anställningar för obehöriga med tidigare akademisk utbildning skapas
- att ytterligare insatser görs för att ge full effekt av parternas omställningsavtal och det statliga omställningsstudiestödet, så att fler kan bli lärare, men också så att lärare kan yrkesväxla inom ramen för ett längre arbetsliv
- att arbetsorganisationen utvecklas så att lärares kompetens och erfarenhet används ändamålsenligt och relaterar till professionsprogrammets meriteringssystem.
- att arbetet med utvecklad arbetsorganisation stärks för att bättre möta verksamhetens uppdrag enligt styrdokumentet, och ett arbete som utgår från insikten om uppdragets bredd, där varje lärare inte kan göra allt stärks.

Parterna behöver också gemensamt kräva av regeringen

- att professionsprogrammet fullföljs med tydliga meriteringssteg
- att krav på behörighet vid rekrytering av lärare skärps och lärarlegitimationen byggs ut så att den omfattar fler lärarkategorier
- att staten vidtar ytterligare utbildningsinsatser tillsammans med parterna för ökad behörighet
- att staten tar ett ökat ansvar för ett likvärdigt utbildningssystem genom ökad finansiering och ett reformerat finansieringssystem med sektorsbidrag

Förutsättningar för förhandlingarna

Om det sker förändringar i lagstiftning som påverkar parternas avtal ska förhandlingar upptas. Likaså bör parterna löpande arbeta med avtalen för att stärka förståelsen och tillämpningen av avtalet.

Med yrkandet som grund avser Sveriges Lärare att bedriva konstruktiva förhandlingar, där Sveriges Lärare förbehåller sig rätten att senare precisera, justera och/eller komplettera ovanstående yrkanden.

För Sveriges Lärare